¶ De collectione medicinarum ⁊ ipsarum conseruatione. Cap. vj.

Medicinarum alie sunt de plantis: alie de mineris: alie de animalib⁹. Earum vero que sunt de mineris meliores sunt: que sunt de mineris: quibus cognoscuntur: sicut calcadis cubrusi: ⁊ attramentum carmeni: deinde sunt munde a permixtione extranea: immo sit illud quod collectum est in ipsa pura substantia de suo genere non fractuz in suo colore ⁊ gustu: qui sunt ei proprie.

¶ Cum determinauit de vtutibus ⁊ ꝓprietatib⁹ inherentibus medicinis simplicib⁹ p nam: ⁊ de his q̃ inherét eis ex artificijs. h̃ in isto ca° determinat de vtutibus ⁊ ꝓprietatibus q̃ inherét ex pte locoꝝ: ⁊ ex pte tpis collectionis eaꝝ: ⁊ ꝓseruatiõis ipsaꝝ: vt sciam⁹ q̃ me^n^ sint laudabiles in spē sua: ⁊ que illaudabiles: vt in suis perfectis virtutibus eis vti sciamus: ⁊ diuidit in partes duas. p̃.n. docet h̃: scdo dictis finē imponit cõtinuãs se ad ꝓsequētia. 2ª ibi. (Isti enim sunt canones.) pria in duas p̃ p̃mittit quãdam distinctionē generũ medicinaꝝ. 2° docet eligere cõuenientia loca: in q̃bus oriuntur: ⁊ cõuenientia tpa collectionis ⁊ ꝓseruatiõis ipsaꝝ. 2ª ibi. (Earꝝ vo q̃ sunt de mineris.) ¶ Circa primam ptem intelligēdũ: q̃ rõ q̃re medicie accipiũt aut ex mineralibus: aut ex plantis: aut ex animalib⁹ est: qꝛ medicine nõ ꝓprie accipiunt ex elntis: vt hic medicine accipiũtur: ⁊ rõ est duplex. vna est qꝛ ꝓprie ꝓplo nõ reperit in elntis: sed reperit in elntatis ⁊ mixtis: cũ elnta complexionē nõ hēant sed solũ simplices qualitates. complo autem consequitur mixtionem qualitatuz contrariaꝝ. Et qꝛ h̃ determinat de medicinis rõne cõplonis: ideo medicine nõ ꝓprie accipiũt ab elntis: ſz a mixtis. Scda cã est: qꝛ medicine de q̃bus h̃ determinat sunt que sunt tales in potentia. elnta aũt respectu corpis nri sunt talia in actu: q̃re medicine de q̃b⁹ h̃ tractat nõ ꝓprie ex elntis accipiũt: ſz accipiũtur a corpib⁹ mixtis. Nunc aũt corpora mixta quedam sunt inaiata ⁊ talia sunt mineralia: quedam vero sunt animata: ⁊ talia quedam sunt animata solum anima vegetatiua: ⁊ talia sunt plante: quedã vo sunt aiata aia vegetatiua ⁊ anima sensitiua ⁊ talia sunt aialia: pp quod medicine q̃dam sumunt ex mineralibus: quedam vero ex plantis: ⁊ q̃dam ex animalibus.

¶ Scda vo ps diuidit in ptes tres. p̃ enim docet eligere cõueniẽtia loca medicinarũ: q̃ sumunt ex mineralibus. 2° docet eligere conuenientia loca ⁊ conuenientia tempora collectionis ⁊ cõseruationis medicinaꝝ: q̃ sumũtur ex plãtis. 3° docet eligere ꝓueniẽtia tpa: in q̃bus debēt eligi medicine q̃ sumũt ex aialib⁹. 2ª ibi. (Earꝝ vero q̃ sunt de plãtis.) 3ª ibi. (Illas vo q̃ sunt de aialibus.) ¶ Circa pmã ptē intelligēdũ q̃ Aui. docens cognoscere medicinas ꝓueniẽtes q̃ sumunt ex mineralibus docet eas cognoscere ex duobus. p̃ q̃dem ex loco sue origis. 2° vo ex q̃busdã accñtib⁹ ꝓñtib⁹ ⁊ h̃ fm tãgit cũ subdit. (Deinde sunt multe a permixtione extranea.) sed cũ locus sit cã originis rei: ió medicinas laudabiles has ab illaudabilibus docẽs cognoscẽ ex loco originis eaꝝ docet cognoscere ex pori: ⁊ ex cã earũ. Et ió dicit Aui. q̃ meliores sunt ille que sunt de mineris q̃bus cognoscunt sup. ex relatione eoꝝ q̃ sunt assueti inde eas assumere. Et similiter ét ex experiẽtia ꝓpa illi⁹ q̃ assumit. nã exprta est melior nõ expta: vt Gal. dicit in li. de secretis: sic ē calcadis cabrusie. i. illa spēs vitrioli: q̃ nascit in insula cipri ſz q̃ dñt sinonyme. Cognitiões q̃ sunt sumpte ex actibus cõsequentibus sunt ille que sunt sumpte ex coloribus ⁊ saporibus proprijs rei: de quibus significationibus supra sermo est habitus lõgus: quē h̃ recitare non opz. Q̃ aũt sunt colores proprij ⁊ sapores istoꝝ mineraliũ: h̃ ptractat cũ in spãli de nã istoꝝ mineraliũ determinat. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Earum vero que sunt de plantis: alie sunt folia: alie semina: alie radices: alie virge: alie flores alie fructus: alie gũme: alie tota plãta sicut est.

¶ In pte ista determinat ꝓprietates medicinaꝝ: q̃ sumunt ex plãtis quãtũ ad loca gñationis eaꝝ: ⁊ ét q̃ztum ad tẽpa collectionis ⁊ cõseruationis eaꝝ: ⁊ p̃ facit quãdã distictionē istaꝝ medicinaꝝ. 2° docet eligere loca originis earum: ⁊ tẽpa collectionis ⁊ ꝓseruationis eaꝝ. 2ª ibi. (Folia aũt colligere opz.) ¶ Circa pmã ptē sciēdũ ē pmo q̃ medicine colligũt ex plãtis aut qꝛ tota plãta colligit: sicut colligim⁹ totam plãtã lactuce ⁊ totã plãtã boraginis: ⁊ sic de q̃zpluribus alijs: aut qꝛ colligũtur medicie: qꝛ colligũt ptes plãtaꝝ. Et qꝛ ptes plantaꝝ sunt. vij. ideo ex. vij. ptibus plãtarũ docet medicos colligere: vt pz in lra. ¶ Sz intelligēdũ q̃ h̃ veritatē hz de medicinis in gñe: nõ aũt in spē: qꝛ nõ de qualibet spē plãte colligim⁹ flores ⁊ fruct⁹ ⁊ seia: ⁊ sic de alijs. ¶ Silr ét est h̃ modus q̃ sicut plãta aliq̃ pót eligi simul ⁊ pót eligi fm ptes ei⁹: ita ét ꝓtingit de vna parte vnius plante: qꝛ q̃ñq̃z eligimus eã totaz: sicut cõtingit de rad. raffani: ⁊ de radice ellebori: ⁊ de plurib⁹ alijs: q̃ñq̃z aũt eligim⁹ ptes ptis plãte: sicut iterdũ de radice eligim⁹ tm̃ corticē: sic de radice apij ⁊ petrof. qꝛ i ipsis cũ sũt dure ⁊ grosse corticē eligim⁹ ⁊ lignũ abijcim⁹: h̃ ét appet in virgis: qꝛ quandoq̃z accipimus totã virgã: q̃ñq̃z ét solum ptē eius: sicut contingit in sambuco: qꝛ de eo q̃ñq̃z eligim⁹ solũ corticē mediũ vt corticē viridē: ⁊ abijcim⁹ corticē: q̃ñq̃z autē solũ eligim⁹ subam ei⁹ medularē: h̃ ét appet de fructibus qꝛ q̃ñq̃z eligim⁹ solã ei⁹ ptē: vt de auellana ⁊ amigdala ⁊ nuce: de quibus abijcimus corticem: ⁊ eligimus subam medularē: q̃ñq̃z vo eligim⁹ solũ cortices ex eis: vt apparet de auellana cuius cortices accipimus propter decorationez. hoc ét apparet in floribꝰ: qꝛ q̃ñq̃z eligim⁹ totũ: vt totã rosam ⁊ totã violã: q̃ñq̃z aũt solũ ptem vt semina earum. Sic ergo appet q̃ q̃ñq̃z eligim⁹ totã plãtã: aliq̃n vo ptē plãte ⁊ aliq̃n ptē ptis plãte. ¶ Scdo vo itelligēdũ ē q̃ h̃ partes istas plantarum debent intelligi oēs alie q̃ pñt eis inesse: licet nõ semper nãlr eis insint: sicut per gũmas debēt intelligi oia que modo simili egrediuntur: sicut gumme vt sunt fungi abieris ⁊ fungi pini. ⁊ vt ē agaric⁹: qui ē fung⁹ quidam. Et similiter est de his que distillantur ab arboribus ad modum oleorum vt est de oleo balsami: quoniam tale est etiam pars plante. ¶ Deinde cum dicit

al's decoctionem.

¶ Folia autem colligere opz postq̃z integre incipiunt habere quantitatem quam debent ⁊ remanent fm suam formã anteq̃z ipsorum color alteretur ⁊ frangatur: nedum q̃ cadant ⁊ attrita sint. Sed semina sunt colligenda postquam ipsorum terminus figitur ⁊ exiccatur ab eis cruditas ⁊ aquositas. Et radices sumende sunt cũ casus foliorum tempus est. Flores vero colligere oportet post apertionem integrã ante extenuationem ⁊ casum. Sed virge sunt colligẽde cum iam ad integritatem peruenerint ⁊ nõ inceperint extenuari ⁊ contrahi. Et fructus q̃dem sunt colligendi postq̃z finitur complemẽtũ eoꝝ: ⁊ anteq̃z sint preparati ad cadendum.

¶ In pte ista in his q̃ distixit: q̃ ptinẽt ad plãtas docet eligẽ tps ꝓueniẽs collectiõis ⁊ ꝓseruatiõis eaꝝ: ⁊ oñdit ét quo ꝓpetates in eis diuisificãt fm loca origis eaꝝ: ⁊ h̃ ps didit

in.vij.ptes:qz p̃ ℔ docet in folijs:2° i semib⁹:3° i radicib⁹. 4° in florib⁹.5° in vgis.6° in fructib⁹.7° in tota plãta.8° in gũmis 2ª ibi(Sz semia)3ª ibi.(Et radices.)4ª ibi.(Flores vero.)5ª ibi.(Sz vge sunt.)6ª ibi.(Et fruct⁹ qdez.)7ª ibi. (Illud vo q̃ sumit.)8ª ibi.(Sũme vo.) ¶ Circa p̃mã ptẽ intelligẽdũ:q̃ illud quod dicit de folijs q̃ opz ea colligere postq̃z sunt integre quãtitatis bz vitatẽ:vt in plurib⁹:non aũt sp:qz nõ sp expectamus:quousq̃z folia ad pfectã q̃ztitatẽ deuenerint:sed interdũ tpe necessitatis accipimus ea viridia z recẽtia:vt statim:qñ incipit ver venire:bz aũt verũ diuisio Aui.maxime de his q̃ colligũt:vt ꝓseruent:sed qñ volum⁹ ex eis p̃ntẽ vtilitatẽ nõ expectam⁹ illud tps:vt si p̃ntem volo succũ plãtaginis vel portulace extrahere non opz expectare qñ sua folia sint completa:qm̃ p̃us eger periclitaret a morbo ẽt dato q̃ nõ sint:cõpleta tñ vim hñt in frigidatiuã pp quã q̃rit succus eaꝝ:sz qñ has herbas volo ꝓseruare:tũc oz attẽdi cõditio quã Aui.ponit.Cã aũt q̃ re qñ debẽt cõseruari opz tale tps expectare est:qz ois ps ex qua oz sumi medicina oz esse pfecta:in suo gñe vel spẽ: sed tũc est magis perfecta:qñ est i itegra quãtitate:q̃re zc. ¶ Qd aũt in scda pte dicit de seminibus est notũ.Nã semina vt meli⁹ ꝓseruent debẽt colligi postq̃z termin⁹.s.cõplemẽti eoꝝ figit z exiccat ab eis cruditas z aquositas.i.humiditas:q̃dã cruda aquosa que a caliditate solari: z propria ipsius plãte exiccat.nã alia remanens in eis eẽt cã putrefactionis eoꝝ:vñ nõ cõseruarent. ¶ In 3ª vo pte loquẽs de radicib⁹ dic q̃ debẽt colligi qñ a plãta cadũt folia.Ro aũt huius est:qz illo tpe tota vtus:que est in planta retrahitur ad pfundũ:z p ꝓñs ad radicẽ:sicut accidit in autũno in quo ẽ tempus casus foliorꝝ:sed in estate pp calidũ continentis virtus plante est diffusa ad exterioza cõgaudens caliditate solari:que est viuificatiua ipsarum.In hyeme aũt propter nimiũ frigus nimiũ congelant plante z virtus est in eis sopita.In vere aũt pp pullulationẽ quã faciũt disgregatur virtus ad superficiẽ quare in autũno in quo cadunt folia est melius tempus collectionis radicũ:z hoc veritatem hz:maxime qñ colligunt vt debeãt ꝓseruari:nã pp necessitatẽ quocũq̃z tpe p̃nt colligi:z ideo quocũq̃z tpe volumus ꝓstruere syrupũ acetosuz illo tempore colligimus radices apij z feniculi:z simili modo alias.

¶ Qd ẽt dicit postea de floribus z de vgis z de fructib⁹ notum est:qm̃ vlr ille ptes colligende sunt qñ ad cõplemẽtũ deueniũt:qñ aũt ad pfectionẽ z cõplemẽtũ deueniũt Aui. optime describit in littera. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Illud vero quod sumitur totũ:opz vt sumat̃ ꝑm vigorem suum:z cũ ipsius semina terminũ suũ sunt consecuta:z quotienscũq̃z radices fuerint min⁹ ꝓtracte z virge minus extenuate:z semina pinguioza z plus plena:z fruct⁹ solidiores z ponderosiores:erunt meliores:z non excusat magnitudo cum extenuatione,z arefactione:sed si est cũ pondere est valde melior.

¶ Aui.docet ꝓueniens tps collectionis z cõseruationis in tota planta:z ostendit z diuersificat proprietates eaꝝ ꝑm diuersa loca originis eaꝝ:z tria facit:p docet tpa ꝓueniẽtia collectionis z conseruationis eaꝝ.scdo docet qũo diuersificant ꝓprietates in eis ꝑm loca originis eaꝝ.tertio docet cognoscere tpa cõueniẽtioza conseruationis earum.secunda ibi.(Sylueſtres quoq̃z.)vel ibi.(Ille preterea que i claro aere.)3ª ibi.(Amplius herbe debilitant.) ¶ Circa p̃mã ptem notandũ q̃ ro z cã quare medicine que colligunt in tota sua plãta sunt meliores qñ adsunt conditiones:quas Aui.ponit in littera est.qz totum nihil aliud est q̃z sue ptes simul aggregate:qñ ergo oes partes totius sunt in sua pfectione:tunc totũ est pfectũ.sed illa que Aui.ponit in littera significant oes plante ptes esse pfectas:q̃re z medicine tũc sumpte a tota plãta erunt meliores. ¶ Sed qz diceret forte aliquis sufficit ne ad pfectionez virgarum q̃ sint magne: ideo dicit q̃ non excusat magnitudo cũ extenuatione z arefactione:sz si est cũ pondere est valde melior:qm̃ in ea nõ est resolo z diminutio ꝓprie humiditatis:ex cuius presentia pondus in eis cãtur.In scda vo parte cum subdit.

¶ Ille preterea que in claro aere colligunt̃ sunt meliores collectis in dispõne hũiditatis aeris z vicinitatis temporis pluuie. Siluestres quoq̃z omnes domesticis sunt fortiores z minoris quãtitatis ꝑm plurimũ:z de siluestribus mõtane sunt fortiores. Et ille quaꝝ collectionis loca sũt vẽtosa sublimia sũt fortiores aliis:z ille hore collectionis.q̃ꝝ pluuia nõ defuit sunt fortiores eis quibus defuit pluuia in tempore quo debuit:z totum hoc ꝑm plurimuz:z quotienscunq̃z fuerit earum color magis tinctus z sapor magis apparens z odor fortior erunt fortiores in genere suo.

¶ Docet elligere loca cõueniẽtia collectionis plantarum z ostendit diuersificari proprietates eaꝝ ꝑm diuersitatẽ locoꝝ originis eaꝝ. ¶ In qua quidem pte notãdũ p̃ q̃ Aui. lz magis adaptet loca completionis plãtaꝝ ad medicias que sunt in tota plãta q̃ztũ ad illas que sunt plantaꝝ ptes. Idẽ tñ est iudiciuz de vtriq̃z.ro aũt z cã eius q̃ p̃mo dicit est:qz qñ medicie colligunt cũ in aere est calitas:tũc locus in quo sunt est cõueniẽtior z melior:qm̃ caliditas solaris amplius viget ibi q̃ plãtas digerit z ad ꝓplemẽtũ pducit: itez ẽt qñ ẽ pluuia z colligũt tpe pluuie me[nt]e acqrũt q̃zdã hũiditatẽ accũtalẽ:pp quã sũt apte ciri⁹ putrefieri:z sic nõ cõseruant̃ lõgo tpe:pp qd in tali tpe z loco nõ sunt colligende:sil'r ẽt qñ colligunt̃ aere exñte hũido ex hũiditate aeris ꝑt⁹ earum alteratur:ita q̃ non solum in futuro: sed etiam in presenti vti eis est inconueniens.

¶ Subdit aũt postea q̃ siluestres sũt fortiores domesticis. cui⁹ qdẽ cã ẽ qz i siluestrib⁹ pl⁹ dñat̃ siccitas:ppea qz oriũtur in locis incultis:in qb⁹ nõ est hũidũ alitiuũ abũdãs:ex siccitate aũt acuit̃ vt eaꝝ:z ppea eãdẽ ẽt cãz siluestres sũt minoris q̃ztitatis domesticis:plãte enim siluestres acqrũt pfectionẽ z cõplemẽtũ solũ ex vtute ꝓpria adducta a caliditate solari:sz domestice iuuãt̃ ab artificijs plũb⁹:qm̃ terra i q̃ oriũt̃ ligõiçat̃:z sil'r rozat̃ z fodit̃ circa stipitẽ eaꝝ:ita q̃ circa eas tra renouat̃:vñ renouat̃ nutrim̃ z exhibet̃ eis in maiori q̃ztitate z cõueniẽti⁹:qm̃ renouat̃ eis terra q̃ digeritur a calitate solari:ex q̃ magis alterat̃:z ex ℔ magis est disposita ad ꝓseruãdũ vitã eaꝝ z augẽdũ eas in q̃ztitate maiori:pp qd plãte siluestres sũt minoris q̃ztitatis domestic⁹: sil'r ẽt hẽ plãte sunt plus disposite ad recipiẽdũ ipssionẽ vẽtoꝝ a qb⁹ hũidũ qd est in eis exiccat̃ z cõsumit̃:z pp eãdẽ cãm mõtane iter siluestres sũt fortiores:qm̃ sũt in loco pl⁹ arido z ficco:z pl⁹ ẽt a vẽtis flabellato:z totũ qdẽ ℔:vt dicit:oz intelligi veꝝ eẽ:vt in plurib⁹;qm̃ interdũ plãte domestice sũt fortiores siluestrib⁹:vinũ enim q̃ sumit̃ ex vite domestica est vigorosius q̃z illud qd sumit̃ ex vite siluestri: z sil'r fruct⁹ talis vitis est vigorosior q̃z fruct⁹ vitis siluestris caules ẽt domestici iterdũ sũt fortiores in vtute ipsaꝝ caulib⁹ siluestrib⁹:sil'r ẽt plãte q̃ colligũt̃ in horis in qbus nõ defuit pluuia plãtis tpe quo debuit sunt fortiores z meliores q̃z ille q̃ colligũt̃ in horis qb⁹ defuit pluuia tpe q̃ debuit eẽ:z ℔ió cõuenit qm̃ plãte i digõne z cõplemẽto ipsaꝝ aliq̃ tpe idigẽt pluuia:si g̃ careant ea cõsumit̃ hũidũ ipsaꝝ z arefiũt z ñ digerit̃:vt oz a calitate solari.vñ euanescit vir

tus in eis: ⁊ ppea videm⁹ d ad sensum ꝙ vinuz collectũ ex vuis q̃ habuerũt pluuiã tpe debito est vigorosi⁹ ⁊ meli⁹ q̃z vinũ factũ ex vuis q̃ pluuiã nõ hũerũt: qm̃ tale vinum cito accescit pp debilitatẽ vtutis ꝓprie ⁊ caltatẽ aliq̃lẽ exneã acqsitã. ¶ Sz circa ꝶ vlteri⁹ aduertẽdũ ꝙ nõ solũ diuersificant ꝓprietates ⁊ vtutes in plãtis rõne locoꝝ: in qb⁹ colligũt plãte. imo ẽt diuersificãt ex singularitate ⁊ pluralitate plãte in cõpatiõe ad loca in qb⁹ orit. vt si plãta i sua spẽ est laudabilis illa q̃ est sola in loco suo est melior ⁊ singularitas facit bonã cassiã fistulã. si vo plãta est maligna in sua spẽ illa q̃ est sola in suo loco est malignior: sicut colloquti/da cũ repitur sola in loco sue originis est valde maligna: imo est de gẽie venenoꝝ: sicut posuit Mesue in suo libro de cõsol. medicinaꝝ. secm̃ enim ꝙ dicit vtus diffusa est remissior: angustatiua vo est maioris vtutis: sil'r ẽt ⁊ diuersificat ꝓprietas in plãta ex mõ collectionis eius a loco in quo ẽ: qm̃ q̃dam colligũt exhẽdo eas vsus supius: q̃dã vo colligunt trahẽdo eas inferi⁹: sicut dr ꝙ p expientiã ẽ inuẽtũ ꝙ gẽia catapucie si trahant iferius cũ colligũtur sunt ꝓuocatiua secessus. si vo trahant superius sunt ꝓuocatiua vomitus: ꝙ qdẽ si vez ẽ forte iõ cõtingit qr i catapucia ẽ vtraqz vtus vomitiua ⁊ secessiua: vomitiua qdẽ ẽ magis rõe partiũ grauiũ ⁊ leuiũ: secessiua vo grauiũ ⁊ terrestriũ: ex motu ḡ catapucie ad supius plus ꝛfortat vt⁹ q̃ ẽ in ptib⁹ leuibus: q̃ ẽ vt⁹ vomitiua. vñ hec vtus supat secessiuã: quapp efficit vomit⁹: ex motu vo ad iferi⁹ pl⁹ cõfortat vt⁹ q̃ ẽ in ptib⁹ grauib⁹ ⁊ terrestrib⁹: q̃ est vt⁹ secessiua: vñ tũc hec vtus supat vomitiuã: quapp efficit tũc secessiua: ⁊ hec tñ cãsatis ẽ debilis: sic ẽt ⁊ illõ qõ dcm̃ ẽ de mõ collectiõis eius debilem hz virtutem. Tunc vero cum dicit.

¶ Amplius herbe debilitãt post duos aut tres annos: nisi medicie numerate q̃ excipiũt: sicut duo ellebori: ipsi.n. ambo lõgiori tpe pmanẽt.

¶ Auic. docet cognoscere tpa conueniẽtia ꝛseruationis plãtaꝝ di. ꝙ herbe debilitãt post duos annos: aut tres: ⁊ ideo ꝛseruari pñt vsqz ad duos vel tres annos: nisi q̃dã q̃ excipiũt: vt duo ellebori. s. alb⁹ ⁊ niger: q pñt amp̃. ꝛfuari pp vehemẽtiã vtutis eoꝝ ⁊ dẽsitatem quã hñt in suba: vñ nõ de facili corrũpũt in tpe multo. qs aũt fit loc⁹ origis ꝛueniens vnicuiqz plãte: ⁊ ꝙ sit tps ẽt ꝛfuatiõis vniuscuiusqz pticulariter istõ docebit i sequẽti tractatu: cũ tractabit singulariter de simplicibus medicinis. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Summe vero colligende sunt post ꝛgelationẽ ⁊ post exiccationẽ ꝓparatã puluerizationi: ⁊ virtus plurimarum earum non remanet post tres annos ⁊ proprie euforbij: verumtamẽ fortiorum cuiuscunqz ordinis spatium durationis prolongat fm ipsarũ bonitatẽ. Cuz aũt recẽs fuerit deficit fortis proculdubio stat duplũ veteris debilis loco eius in omni re.

¶ In pte ista docet tps cõueniẽs collectionis ⁊ ꝛseruatiõis in gũmis: ⁊ p̃ facit ꝶ. 2° dat qõdã remediũ ad euitãdũ quẽdã defectũ in eis. 2ª ibi. (Cũ aũt recẽs efficit.) qr enim ꝛtingit interdũ ꝙ mea aliq̃ vt gũma nõ repit recẽs ⁊ fortis vtutis. docet nos qd tũc agere debem⁹: qr tũc debem⁹ accipe duplũ illi⁹ de veteri: q̃ ẽ debil vtutis: qm̃ debile agẽs multiplicat vtutẽ fm additionẽ q̃ztitatis ei⁹. vñ ⁊ nos videm⁹ ꝙ q̃ztitas addita in mea auget gradũ eius q̃ztũ ad effectuz opõnis ei⁹: ⁊ ꝶ qdẽ iã pfecte declaraui in qõne a me determinata in illa qõne. vtꝝ q̃ztitas in mea augeat gradũ eius ⁊ ppea illã qõnẽ hic nõ pono: sz ibi recurrat qr pfecte ẽ ibi determinata: nõ solũ aũt remediũ h⁹. s. qñ nõ iuenit mea recẽs ⁊ fortis est accipe duplũ veteris ⁊ debilis. imo ẽt remediũ huius est pmutare ad aliã medicinã q̃ stat loco illi⁹: vt si nõ iueniat renb. põt fieri pmutatio ad reupõticũ: ⁊ i multis medicinis simplicib⁹ ifra docebit pmutationẽ facẽ. vñ valde ẽ vtilis doctrina medicis: p quã docet qd p quo. sic pluriscz tractatibus inuenit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Illas vero q̃ sunt ex aialib⁹ assumere opz ex aialib⁹ viuentib⁹ tpe veris ⁊ eligãt aialia saniora corpa hñtia ⁊ itegriora mẽbra: ⁊ oz vt qcqd de eis tollit tollat cũ decollata sunt: ⁊ caueatur ne illõ qõ assumit fit ex aialib⁹ mortuis ab egritudinibus eis accidentibus.

¶ In pte ista docet modũ ꝛueniẽtem eligendi medicinas q̃ sũt sumpte ex aialib⁹. ¶ Circa quã ptẽ intelligẽdũ vt ẽ de mẽte Gal. 3° de vtutib⁹ alimentoꝝ ca° p̃ ꝙ cibaria ⁊ me^na summũt ex aialib⁹ dupl'r. vno° summũt ex toto aiali: vt cũ sumim⁹ totũ leporẽ: aut totũ scorpionez: ⁊ sic de alijs. alio modo sumuntur ex partibus eorum: ⁊ si sumantur ex partibus eorum tot sunt genera talium mea quot sunt partes earum: nunc autem aialiuz partes sunt duplices i gẽie: qm̃ quedam sunt partes que sunt ꝛtinẽtes vt sunt mẽbra: quedã vero sunt ptes eoꝝ que sunt cõtente: vt sunt ptes q̃ non sunt mẽbra: ⁊ iste ptes cõtẽte sunt duplices: qr quedã sunt que nõ sunt superfluitates: sicut sunt humores quatuor a q̃bus humoribus interdũ summim⁹ mea vt summunt mea ex sanguine: quemadmodũ ex sanguine yrci vel columbe ⁊ similium: ⁊ sumunt etiam ex humoribus colicis: vt cum sumimus mea ex fellibus vt felle tauri: felle perdicis: ⁊ sic de alijs: partes autez que sunt supfluitates sunt duplices: qr quedam sunt superfluitates in quanto solum: sicut sunt lac sperma ⁊ oua a quibus vt verum est mea assummũtur ⁊ quedam sunt ptes que sũt superfluitates in quãto ⁊ in q̃li. ⁊ istarum quedã sunt naturales vt vrina stercus: ⁊ q̃dã sunt preter naturã: vt lapides: ⁊ ab oibus istis summimus mea. vtimur. n. pro mea stercore muris ⁊ stercore canis ⁊ columbi: ⁊ similibus: ⁊ similiter vtimur lapidibus repertis in animalibus: vt notum est: nunc autem Aui. ꝶ de medicinis sumptis ex partibus aialium: que non sunt mẽbra non loquitur: tamẽ in sequenti trac. bene tractabit de his: ⁊ hoc forte qr iste ptes non sunt ptes ei⁹ vt est aiatũ: cũ nõ sint aiate. ꝶ aũt vult Aui. loqui solũ de mea que sumuntur a ptibus aialis: vt aial est. sed mea q̃ sũt sumpte ex partib⁹ aialium que sunt membra aialiũ diuersificant sicut ptes ⁊ mẽbra: qm̃ mẽbra q̃dã sunt intrinseca q̃ vocant viscera: q̃dã vo sunt extrinseca: nũc aũt sermo Aui. ꝶ magis referri videt ad ptes extrinsecas q̃z ad ptes intrinsecas: ⁊ hoc forte iõ fec: qr intrinseca nõ sũt nobis sic manifesta vt extrinseca. vnde plus sũmimus ex eis mea q̃z sumam⁹ ex intrinsecis: lz etiã ex intrinsecis. assumamus. His ergo premissis dicit Aui. ꝙ mea quas sumimus ex aialibus. opz ꝙ sumãtur ex animalibus iuuenibus. Quod quidem intelligẽdũ est maxime vitatẽ habere de medicinis sumptis ex ptibus aialiũ q̃ sunt carnes: qr de medicinis q̃ sumunt ex partib⁹ alijs nõ sic vitatẽ haberet. nã si volo sumere lapidẽ cãcriz aut lapidẽ galli: non assumo eos ex iuuenibus: sed poti⁹ ex antiquatis. similiter etiam ꝙ postea subdit: cuz dicit: ꝙ oz vt quicquid sumitur ex aialibus summat ex eis postq̃z decollata sunt. ꝶ iterũ vitatem hz de partibus q̃ sunt mẽbra: qr si vellem mea ex partibus que non sunt membra: ꝶ vniuersaliter verũ nõ eẽt in eis. nam si volo stercus canis vel vrinam alicuius aialis nõ opz ꝙ decollemus ipsum. similiter si volo sanguinem colũbi nõ opz ꝙ decolẽ ipsuz: ⁊ ideo bene dictũ ẽ ꝙ maxime intentio Aui. ꝶ erat docere eligere medicinas ex partibus animaliũ que sunt membra: ⁊ precipue q̃ sunt ptes extrinsece. alia ꝛo que ponit in hac parte satis sunt manifesta nõ indigentia expositione: ⁊ satis ẽt habẽt causas manifestas. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Isti ergo sũt canones vniuersales quos apd̃ medicũ preparatos esse opz in esse medicinarũ singularum. Nũc vero in secũdo tractatu incipere volo. Loquamur ergo de naturis medicinarum singularium a nobis cognitarũ: ⁊ earũ quarum cognitio nobis possibilis erit cõsequamur impressiones attendẽdo signa in eis ꝟa: ⁊ dimittemus narrare medicinas: de quibus nihil nouimus nisi nomina tantum: ⁊ ordinabimus areolas predictas cum suis coloribus. Et significabimus in primis numeruz egritudinum cuiusqz tabule: ⁊ secundum tincturam cuiuscũqz egritudinis cuz voluntate dei excelsi ⁊ bonitate ipsius auxilij.

¶ Hic dictis finem imponit continuans ẽt cũ subdit. (Nũc vero in scd̃o trac.) suum sermonez ad sequentia: ⁊ quicqd dicit in hac particula satis est clarum expositione nõ indigens: ⁊ sicut h̃ dictis finez imponit: sic ⁊ nostre expositioni finẽ iponimus: de cuius cõpleme̅to sint laudes ⁊ gratie illi qui oium gratiarum est affluens largitor. ¶ Et finita ẽ ac completa hec expositio ⁊ declaratio huius partis Auicẽ. anno xp̃i. 1325. die. 27. mensis octob. Quam ego Dynus d̃ florentia minimus inter medicine doctores incepi cum viguit studium in ciuitate Senarum: ⁊ hanc partem Auicẽ. ibi in cathedra legi: sed eam compleui cum florentiam redij propter illius studij diminutionem ⁊ annihilationem. Feci autem hoc scriptum: non qꝛ super hoc opus ab alijs nihil esset inuentum: sed qꝛ expositiones inueni: in quibus diminutio multa erat: ⁊ cum hoc plura falsa erant contenta: ⁊ multa verba obscura Auiceñ. erant non bene nec ad mentem eius exposita: propter quod vt alijs ⁊ mihi proficerẽ: hoc opuz Senis incepi: ⁊ florentie feliciter teminaui.

¶ Explicit subtilis ⁊ opulenta expositio artiuz ⁊ medicine doctoris profundissimi Dyni de Florentia super quarta p̃mi Auicenne. Necnon super secundo canonuz eiusdẽ: post primam venetã impressionem: que vndiqz mendis ⁊ erroribus infinitis scatebat: collatis multis exemplaribus manu scriptis: a viro docto magna diligẽtia recognita: ac in pristinum candorem deducta. Laus deo.

¶ Impressa autem accuratissime Venetijs mandato ⁊ expensis nobilis viri domini Luceantonij de Giunta Florentini: Anno domini. 1522. die. 7. Januarij.

Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z ⁊ ꝯ ꝑ

Omnia sunt quaterna preter ꝑ qui est ternus.

2 6
1 0